

20-Sentyabr, 2026-yil

**BOLALARGA DAVLAT VA NODAVLAT MAKTABGACHA
TASHKILOTLARIDA TA'LIM-TARBIYA BERISH**

Nishanova Aziza Mirzaxmadovna
TURAN INTERNATIONAL UNIVERSITY
Yo'ldasheva Naziraxon Moxir qizi
TURAN INTERNATIONAL UNIVERSITY
SBT-22-06-guruh talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada davlat va nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarining tashkil etilish tartibi hamda, ta'lim tarbiya ishlarini rejali olib boorish haqida yozilgan. Maktabgacha ta'lim tashkiloti qanchalik muhimligi yoritib va ko'rsatib berishga harakat qilingan. Maktabgacha ta'lim tashkilotida tarbiyachi va tarbiyalanuvchi o'rni.*

Аннотация: *В статье описывается порядок организации государственных и негосударственных дошкольных образовательных организаций и плановое осуществление воспитательной работы. Предпринята попытка подчеркнуть и продемонстрировать значимость дошкольных образовательных учреждений. Роли педагога и ребенка в дошкольном образовательном учреждении.*

Abstract: *This article describes the procedure for organizing state and non-state preschool educational organizations and the planned implementation of educational work. An attempt has been made to highlight and demonstrate the importance of preschool educational institutions. The roles of the educator and the child in a preschool educational institution.*

Kalit so'zlar: *nodavlat, tadbirkor, xususiy-sherikchilik, bitim, nizom, kelishuv, attestatsiya, oilaviy MTT, tarbiyachi, tarbiyalanuvchilar, qonun.*

Keywords: *non-governmental, entrepreneur, private partnership, agreement, charter, agreement, certification, family MTT, educator, educators, law.*

Ключевые слова: *негосударственный, предприниматель, частное партнерство, договор, устав, соглашение, сертификация, семейный МТТ, педагог, педагоги, закон.*

KIRISH

O'zbekistonning milliy mustaqillikka erishishi va hozirgi kunda ma'naviy o'zgarishlar jamiyatimiz ijtimoiy hayotida tub burilishlarni boshlab berdi va ular o'zbek xalqining bundan keyingi taqdirini belgilab berishda muhim rol o'ynaydi. Mustaqillikning dastlabki kunlaridan boshlab barkamol avlod tarbiyasiga alohida e'tibor berib kelinmoqda. Mamlakatimizda ta'lim sohasini isloh qilishga yo'naltirilgan bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilgan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni qabul qilindi. Shuningdek, Prezidentimizning "Yoshlarimizning mustaqil fikrlaydigan, yuksak intellektual va ma'naviy salohiyatga ega bo'lib, dunyo miqyosida o'z tengdoshlariga hech qaysi sohada bo'sh kelmaydigan insonlar bo'lib kamol topishi, baxtli bo'lishi uchun davlatimiz va

jamiyatimizning bor kuch va imkoniyatlarini safarbar etamiz” mazmundagi fikrlaridan yoshlarga oid davlat siyosatining naqadar ustuvor ekanligini ko‘rishimiz mumkin. O‘zbekiston Respublikasining Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning “Ma‘lumki, yosh avlod tarbiyasi hamma zamonlarda ham muhim va dolzarb ahamiyatga ega bo‘lib kelgan. Ammo biz yashayotgan XXI asrda bu masala haqiqatan ham hayot-mamot masalasiga aylanib bormoqda. “Tarbiya qancha mukammal bo‘lsa, xalq shuncha baxtli yashaydi”, deydi donishmandlar. Tarbiya mukammal bo‘lishi uchun esa bumasalada bo‘shliq paydo bo‘lishiga mutlaqo yo‘l qo‘yib bo‘lmaydi.” degan fikrlari tadqiqot ishimizning dolzarbligini o‘zida ifodalaydi. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan ta‘lim siyosatining muhim maqsadlaridan biri yosh avlodni har tomonlama barkamol insonlar qilib tarbiyalashdir. Bolani maktabda muvaffaqiyatli ta‘lim olishga tayyorlash uchun unga ona tilining barcha boyliklarini egallab olish uchun tegishli shart-sharoitlarni yaratish zarur.

Metodlar

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha ta‘lim tizimini yanada rag‘batlantirish va rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2018-yil 5-aprelda PQ- 3651-son qarori qabul qilindi bu qarorning ijrosini ta‘minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasining Nizomi ishlab chiqildi. Mazkur Nizom 8 bobdan iborat bo‘lib 3- bobi Oilaviy nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari faoliyatini tashkil etish deb nomlanadi. Bu bobning mazmunida quydagilar belgilab qo‘yilgan. – Oilaviy nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari ta‘lim faoliyatini o‘ziga tegishli uyda (turar joy), bitim muddati davomida amal qilish sharti bilan notarial tasdiqlangan ishonchnoma yoki davlat organlaridan ro‘yxatdan o‘tgan ijara shartnomasi asosida yoxud qonunchilikda belgilangan boshqa asoslarga ko‘ra foydalanish mumkin bo‘lgan turar va noturar joylarda amalga oshirish huquqiga ega. Oilaviy nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari faoliyatini amalga oshirish uchun litsenziya talab etilmaydi. Bu masala joydlarda faoliyat yuritayotgan va faoliyatini boshlamoqchi bo‘lgan tadbirkorlar uchun ayni muddao bo‘ldi va bu faoliyat uchun hech qanday cheklovlar mavjud emas. - Oilaviy nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotining muassislari yakka tartibdagi tadbirkor bo‘ladi. Belgilangan bu tartibdan foydalangan holda tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ulanayotganlar soni kundan-kunga ortib bormoqda. Bu esa maktabgacha yoshdagi bolalarning muassasaga qamrab olish darajasini sezilarli oshishiga ta‘sir qilmoqda. - Oilaviy nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlariga kirish joyida fuqarolarni oilaviy nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkiloti haqida ma‘lumotlardan xabardor qilish maqsadida axborot peshlavhasi o‘rnatiladi. Bu masala ham barcha muassasalarda ta‘minlagan va ularning kundan- kunga mazmundorligi oshib bormoqda. Ularning nomlanishida bolalar dunyosiga xos bo‘lgan ajoyib nomlardan foydalanilmoqda. Unda tuman (shahar) maktabgacha ta‘lim bo‘limlariga Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalidan foydalangan holda berilgan xabarnoma va uning qabul qilinganligi to‘g‘risida tasdiqnoma nusxalari davlat-xususiy sheriklik to‘g‘risidagi bitim nusxasi, pedagog va tibbiyot xodimlarining diplomlari nusxalari, Oilaviy nodavlat maktabgacha ta‘lim

tashkilotlarining ish tartibi va boshqa hujjatlarning nusxalari joylashtirilganligini ko‘rish mumkin. - Oilaviy nodavlat maktabgacha ta’lim tashkilotida 3 yoshdan 7 yoshgacha bo‘lgan 7 – 50 nafar bolalarga tarbiya berilishiga yo‘l qo‘yiladi. Bu masalaning belgilangan tartib bo‘yicha amalga oshirilishi bu tashkilotdan faoliyatning samarali va natejador bo‘lishi xizmat qiladi.

Olingan natijalar va ularning tahlili

Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standarti barcha maktabgacha ta’lim tashkilotlari uchun majburiydir. Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standarti kamida besh yilda bir marta qayta ko‘rib chiqiladi. Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standarti maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat ta’lim dasturini, maktabgacha yoshdagi bolalarga maktabgacha ta’lim va tarbiya berish sohasidagi o‘quv-uslubiy qo‘llanmalarni, uslubiy tavsiyalarni ishlab chiqishda, shuningdek maktabgacha ta’lim tashkilotlarini loyihalashtirishda, qurishda, jihozlashda va ularning faoliyatini tashkil etishda hisobga olinishi shart. Davlat maktabgacha ta’lim tashkiloti yuridik shaxs shaklida tashkil etiladi va o‘z faoliyatini ustav asosida amalga oshiradi. Quyidagilar davlat maktabgacha ta’lim tashkilotining muassislari: davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlari; mahalliy davlat hokimiyati organlari. Oldingi tahrirga qarang. Boshqa davlat organlari va tashkilotlar ham qonunchilikka muvofiq davlat maktabgacha ta’lim tashkilotining muassislari bo‘lishi mumkin.

XULOSA

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarga ta'lim-tarbiya berish ishini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun dasturni yaxshi bilishning o‘zi etarli emas, shu bilan birga, har bir bolaning shaxsini rivojlantirish yo‘llarini yaxshi bilish, bolaning bilim, malaka va ko‘nikmalarni egallab olish qobiliyati har xilligini ham e’tiborga olish kerak. Shunday qilib maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’limiy va tarbiyaviy jarayonlarni rejalashtirishga innovatsion yondoshuv negizlarini tadbirlarning dolzarbligi, ularni amalga oshirishning texnologik imkoniyatlari mavjudligi va samaradorlikka erishishning mexanizmlari belgilanishi tashkil etadi. Bu masalalar keng ko‘lamda taqiq etilishi maqsadga muvofiq bo‘ladi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi.//www.ziynet.uz.
2. Qodirova F. va boshq. Maktabgacha pedagogika. –Toshkent,2019
3. www.ziynet.uz
4. www.arxiv.uz
5. WWW.kitob.uz